

Maak mij tot een instrument van uw vrede
Preek nav Jes 55:1-7 en Mar 1:1-11
Paaskerk Baarn, 11 januari 2015
ds Marleen Kool-Mout

Aan Franciscus van Assisi wordt het volgende gebed toegeschreven: *Heer, waar vijandschap heerst, laat mij uw vriendschap brengen* In deze twee regels is een verlangen onder woorden gebracht, dat door velen vandaag herkend zal worden. Een verlangen dat hoog in ons opvlamt in deze dagen van ontzetting over het brute geweld nu zo dichtbij in Parijs. Het maakt bang wat er in en met mensen in onze wereld gebeurt. Daar in die stad zo dichtbij, maar ook verder weg in Jemen, in Nigeria, in Pakistan, noem de brandhaarden van onze wereld maar op.

Wat is er aan de hand dat *wij en zij* in onze wereld zo tegenover staan? Hoe kan het dat kleine, zachte mensenkinderen uitgroeien tot harde, koelbloedige monsters die het spoor zo bijster raken?

Is er een begaanbare weg naar een nieuw ieder en allesomvattend Wij? Een weg naar meer menselijkheid. Je zou een werktuig van vrede willen zijn. Maar je kunt je zo machteloos voelen.

Wat willen we daar voor geven? Wat kunnen we daar voor opgeven om werktuig van vrede te zijn?
Maak mij tot een instrument van uw vrede.

In die geest pakt die goede Marcus zijn pen op en begint te schrijven. Dit is het begin zegt hij van een goed bericht, het goede bericht van Jezus Christus. De toon is gezet. Wat volgt is een zoektocht naar wie Jezus was en is, naar zijn betekenis.

Marcus is een man van de pen, een schrijver. In de tijd dat hij leefde, zo'n 70 na Christus, zag de wereld er niet heel anders uit dan dat mensen dat nu kunnen ervaren. Marcus' geloof stond zwaar onder druk. Keizer Nero beschouwde Christenen als een enge sekte die je het beste maar aan de leeuwen kon voeren. In die tijd heeft Marcus het lef, om het op te tekenen, het leven van Jezus. Wat provocerend noemt hij zijn goede boodschap 'Evangelie', een naam die tot dan toe alleen bestemd was voor de berichten van de keizer. Marcus kiest de weg van het vrije woord: niet de weg van aanpassing, niet van geweld, niet van terugtrekking uit de wereld zoals de Essenen deden.

Het houdt zijn eigen bord omhoog met 'Hier begint het goede nieuws'. En Marcus speurt de eeuwen voor hem af, zoekend naar die instrumenten van vrede, dragers van dat goede nieuws.

Dan begint hij te vertellen over Johannes. Johannes diep geworteld in de Joodse geloofstraditie.

Want Johannes was zo iemand die wist: naast al die onheilstijdingen, bestaan er *kostbare visioenen* over ons bestaan, die al ver voor dat wij ter wereld kwamen, over de aarde rondgingen....

heilige visioenen over ons bestaan, door mensen monden uitgesproken, geleefd, gedaan.

Ze waren hem overgeleverd, die heilige visioenen van de oude profeten van zijn volk.

Hij kende hun lied, dat er water is voor al wie dorst hebben, voedsel voor al wie honger heeft dat er een plek is voor wie geborgenheid zoekt, waar de Eeuwige nabij is.

Hij verstond die oproep: kom luister en je zult leven! In die ruimte mag jij groeien, mens worden zoals je bent bedoeld.

Bij dat visioen van vrede, haakt Johannes aan. de man die als een soort tweede Elia in de woestijn leeft en daar sprinkhanen eet en wilde honing. De woestijn –waar Johannes vandaan komt en waar Jezus naartoe gaat- is de plek van er-nog-niet-zijn, de plek waar Israël was voordat het het beloofde land kon betreden. De plek waar je worstelt met de vraag: wat is de zin van deze weg die ik moet gaan? De plek waar je het moet uithouden met Gods belofte waar je nog weinig van waar ziet worden.

In de tijd van Johannes hadden Joden zo'n soort woestijn-ervaring: het gevoel dat God hen had verlaten en sinds de terugkeer uit de ballingschap vele eeuwen eerder nooit meer bij hen was komen wonen. Alsof het leven een ziel, een doel miste. Alsof het kwaad z'n gang kon gaan.

Alsof God niet meer bij de mensen was. In die sfeer roept Johannes de mensen op om te komen, hij wil ze dopen. Een doop van omkeer, tot vergeving van zonden, zo predikte hij. Zijn doop ziet hij als een ritueel voor alle kinderen Gods die willen belijden dat zij voortaan anders willen gaan denken en leven. Kom tot inzicht, bekeer je, ga zo leven dat God een huis kan vinden bij mensen. Blijf hopen en verlangen. Het kan! Dat is wat hij daar bij de Jordaan de mensen laat ervaren, in het water van de Jordaan.

Zomaar een stromende rivier dwars door het land. Maar niet alleen zomaar een rivier.

In bijbelverhalen is zo'n rivier ook steeds de grens tussen de onherbergzame woestijn en het goede land, de grens tussen de mateloze leegte en vervreemding die er kan zijn tussen mensen en de geborgenheid van een thuis. Het is de grens die we kennen als we halt moeten houden, niet meer verder kunnen - om wat voor reden dan ook - gevangen in angst, in eenzame stilte. De Jordaan, een grens tussen werelden van verschil, onvermogen elkaar te bereiken, een grens als tussen dood en leven.

En ze komen, de mensen met al hun bagage: hun missers en moeiten, hun zonden en zwaarte, met hun verlangen naar verandering. Vol overgave wagen ze het, dompelen ze zich onder in dit nieuwe begin...

En je zou toch willen dat dat zou gebeuren, vandaag de dag...dat wij christenen, joden, moslims, zoekers, zieners, niet wetters, mensen met het hart op de goede plek en zij die bedorven raakten, mensen met hun tekorten en hun mogelijkheden, zouden toestromen bij dat water, om vandaag een nieuw begin te maken..allemaal samen, onderdompelen en dan boven komen ieder met zo'n bordje in de hand, 'maak mij tot een instrument van vrede'.

en dat gebed als rood draadje steeds zou oplichten in al onze gespreken, ontmoetingen, in de kleine en grote daden die we doen. We zouden elkaar voor het eerst of beter gaan verstaan, anders delen, niet bang hoeven zijn voor elkaar, elkaar niet hoeven kwetsen, we zouden potloden tekenen als ploegscharen tov van zwaarden, niet langer hoeven spreken over het recht van beledigen...maar vrijuit kunnen spreken over ons verlangen.

Het gebeurt, Godzijdank. Altijd en overal weer zijn er mensen die zulke bordjes omhoog houden adie oproepen tot een ander leven, die goede vragen weten te stellen, niet naar de waarheid met een hoofdletter, maar naar het leven, zoals God dat voor mensen bestemd heeft, Met bordjes met 'Hier begint het goede nieuws...!' Die vrede en recht zaaien in plaats van angst. Verbindingen zoeken. Het gebeurt maar het vraagt wat om je er aan vast te houden, aan die heilige visioenen over ons bestaan. Zoeken naar goede aarde, waar zulke visioenen wortel schieten.

't Vraagt om niet te blijven staan, niet stilstaan, je niet begraven in wat is, niet verzanden, maar erin stappen. Je erin begeven. Om dán te merken dat er iets gebeuren kan wat je niet had kunnen bedenken. Prachtig wordt dat verbeeld in een rabbijns verhaal.

Al vaker ging Israël de weg dóór het water, als de enige route naar een plek om te bestaan onder de zon. De tocht door de zee, aangevoerd door Mozes. Daarvan vertellen de rabbijnen:

Wanneer de eerste Israëliet zijn voet op het water durft zetten, dán pas zal het droogvallen en zal er een doorgang zijn! Waarmee ze willen zeggen: Moed en geloof is nodig om je in de draaikolk, de chaos die je leven vaak is, te begeven. Er in stappen, toch, in vertrouwen dat er een doorkomen aan zal zijn! Niet afwachten of God eerst de rommel opruimtmaar gaan! Het gebaar dát te durven, dat te willen, dát te kunnen, wordt uitgebeeld in de doop. Dat is: je rug toekeren naar wat achter je ligt, de wereld van harde feiten, een verzand en doodgelopen bestaan misschien. Dat is ook, vertrouwen, dat je in alle onzekerheid, gedragen wordt, niet alleen gaat, en dat er zich ook andere wegen kunnen ontvouwen waar je zelf nog niet mee had gerekend. Een nieuw spoor vinden en ontdekken dat je er doorheen getrokken wordt. Op uitnodiging van Johannes de Doper maakten mensen dat gebaar, deden mensen die stap, het water in, omdat ze vertrouwden op een nieuwe kleur van hun bestaan, omdat de verwachting_niet uit hun ogen, niet uit hun harten verdwenen was. Ze gaven zich er aan over...en wij weten, dat ook al dopen we maar een keer...die beweging een levenslange oefening is.

"Ik doop jullie met water, maar Hij komt, die sterker is dan ik... Hij zal jullie dopen met Heilige Geest." Johannes wijst van zichzelf af, naar voren toe.

Jezus ziet iets in dat nieuwe begin dat Johannes inluidt...en laat zich net als al die mensen dopen in de Jordaan. Dat doet hij omdat hij solidair is met de mensen, een van hen....alleen zo kan hij zijn roeping verstaan, ondergedompeld in het leven, door het water van nood en dood heen, ziet hij de hemel opengaan, en klonk voor hem een stem: Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde. Wie die stem verstaat, als een stem tot u, tot jou tot mij gesproken, kan zelf instrument van vrede worden op de plek waar je leeft, met de mensen die om je heen zijn, die je pad kruizen, en net als jij op zoek zijn naar een begaanbare weg.

Heer maak mij tot een instrument van uw vrede. Amen